

Начало>Парични искиове>Несъстоятелност/фалит

Несъстоятелност/фалит

Словения

1 Срещу кого може да се образува производство по несъстоятелност?

Производствата по несъстоятелност и производствата за превантивно оздравяване са уредени в

Закона за финансовите операции, производството по несъстоятелност и задължителната ликвидация (*Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju*)

(наричан по-долу: ZFPPIPP).

I. ПРОИЗВОДСТВО ПО НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ**1. Производство за финансово оздравяване — реорганизация**

Производство за задължително уреждане може да бъде образувано срещу:

- юридическо лице, учредено като дружество или кооперация, освен ако в закона е предвидено друго за определено дружество или кооперация, когато се взема предвид дейността, с която се занимава,
- едноличен търговец, или
- всяко друго юридическо лице, когато това е предвидено от закона.

По отношение на производство за задължително уреждане се съдържат също така **специални разпоредби за задължителното уреждане на големи, средни и малки дружества**. В тези производства се предлага широк диапазон от мерки за финансово реструктуриране на задълженията на длъжника (например обезпечените вземания на кредиторите).

Производство за опростено задължително уреждане се допуска само срещу дружество, което се счита за микропредприятие в съответствие с разпоредбите на Закона за дружествата (*Zakon o gospodarskih družbah*), или срещу едноличен търговец, който отговаря на критериите за микропредприятие или малко дружество.

2. Производство по несъстоятелност

Производство по несъстоятелност на правен субект може да бъде образувано срещу всеки правен субект, освен ако е предвидено друго в закона, уреждащ дадена правна форма, определен тип правен субект или определено юридическо лице. Производство по несъстоятелност на дружество на хора с увреждания може да се допусне само със съгласието на словенското правителство.

Производство по персонална несъстоятелност може да бъде образувано срещу имуществото на:

- едноличен търговец,
- физическо лице (лекар, нотариус, адвокат, земеделски стопанин или друго физическо лице, което не е едноличен търговец и което упражнява конкретна дейност като професия), или
- потребител.

Производство по несъстоятелност на наследство може да бъде образувано срещу имуществото на свръхзадължен завещател — починало физическо лице.

II. ПРЕДВАРИТЕЛНО ПРОИЗВОДСТВО ПО НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ**Производство за превантивно оздравяване**

Предварително производство по оздравяване се допуска само срещу капиталово дружество, което се счита за голямо, средно или малко дружество според разпоредбите на Закона за дружествата.

2 Какви са условията за образуване на производство по несъстоятелност?**Несъстоятелност**

Основното изискване за образуването на производство по несъстоятелност е наличието на обстоятелства, свързани с неплатежоспособност.

Несъстоятелността се определя като ситуация, в която:

- длъжникът **е бил неплатежоспособен през продължителен период от време**, тъй като не е можел да плаща всички свои задължения, дължими през този период, или
- длъжникът е станал **дългосрочно неплатежоспособен**, защото стойността на неговото имущество е по-малка от сумата на неговите задължения (**свръхзадълженост**) или защото загубите на капиталовото дружество на длъжника в комбинация със загубите, регистрирани през текущата година, надвишават половината от акционерния капитал и тези загуби не може да се покрият с реализираната печалба или от резервите.

Предварително и основно производство по несъстоятелност

Производството по несъстоятелност включва „предварително“ и „основно“ производство по несъстоятелност. Предварителното производство по несъстоятелност се образува с подаването на молба за образуване на производство (молба за образуване на производство по несъстоятелност). В рамките на предварителното производство по несъстоятелност съдът определя условията за образуване на производството. Основното производство се образува с решение, в което съдът се произнася относно образуването на производство по несъстоятелност (образуване на производство по несъстоятелност).

Страни в предварителното и основното производство по несъстоятелност

Процесуални действия в рамките на предварителното производство може да се осъществяват от ищеца в производството, от длъжник, срещу когото е подадена молбата за образуване на производството, когато той не е ищец, както и от кредитор, който може да докаже, че има вероятно вземане от длъжника, срещу когото е подадена молбата за образуване на производството, при условие че този кредитор съобщи за намерението си да участва в предварителното производство.

В рамките на основното производство по несъстоятелност процесуални действия може да извършва всеки кредитор, който в производството предяви вземане срещу неплатежоспособния длъжник, както и неплатежоспособният длъжник (при задължително уреждане, опростено задължително уреждане и лична несъстоятелност).

Образуване на производството и изпращане на уведомление

В деня, когато съдът издава решението за образуване на производство, той публикува това решение на уебстраниците, на които се публикуват съдебни документи, документи от участници и друга информация относно производството по несъстоятелност. Съдът уведомява кредиторите за образуването на производство чрез уведомление, което трябва да се публикува в същия ден и по същото време, когато се публикува решението за образуване на производството. В това решение се публикува важна информация за производството. Образоването на производство поражда правни последици, считано от деня на публикуване на уведомлението за образуването на производство по несъстоятелност.

Ищец в производството

Молбата за образуване на **производство за задължително уреждане** може да бъде подадена само от неплатежоспособен длъжник или персонално отговорен акционер на дружество длъжник. Молбата за образуване на **производство за задължително уреждане на голямо, средно или малко дружество** може да бъде подадена също от кредитори, които съвместно притежават най-малко 20 % от всички финансови вземания. Например това може да са банки, които се считат за добре информирани субекти и разполагат с необходимата информация, инфраструктура и персонал за осъществяването на план за финансово оздравяване на неплатежоспособния длъжник.

Производството за задължително уреждане се образува с намерението да се даде възможност на неплатежоспособен длъжник в краткосрочен или дългосрочен план да стане финансово платежоспособен чрез прилагането на подходящи мерки за финансово оздравяване. Докато тече производството за задължително уреждане не е разрешено принудително разпореждане с активите на длъжника, за да се даде възможност на длъжника да осъществява нормално своята стопанска дейност (и да се осигури необходимата ликвидност за текущите стопански операции) през периода на несигурност. Като противодействие на това „предимство“ и с цел да се предотвратят злоупотреби с него от страна на длъжника, неговите стопански операции по време на производството са ограничени само до осъществяване на обичайната стопанска дейност.

Молба за образуване на **производство за опростено задължително уреждане** може да се подава само от неплатежоспособен длъжник. В рамките на това производство на реструктуриране подлежат само необезпечени обикновени вземания. Опростеното задължително уреждане не поражда действие по отношение на приоритетни или обезпечени вземания, нито по отношение на вземания за данъци и вноски.

Молба за образуване на **производство по несъстоятелност** може да се подава от длъжник, отговорен акционер на длъжник, кредитор или Фонда за публични гаранции, издръжки и обезщетения за увреждания на Република Словения (*Javni jamstveni, preživninski in invalidski sklad Republike Slovenije*). Кредиторот трябва да докаже вероятността вземането му от длъжника да е успешно и че длъжникът е забавил плащането по съответното вземане с повече от два месеца. Фондът за публични гаранции, издръжки и обезщетения за увреждания на Република Словения трябва да докаже вероятността работниците да имат вземания от длъжника по предложеното производство по несъстоятелност и също така че длъжникът е забавил плащането по тези вземания с повече от два месеца.

Производство за превантивно оздравяване се води с намерението да се даде възможност на длъжника, за който има вероятност да стане неплатежоспособен в рамките на една година, да приложи определени мерки за реструктуриране на неговите финансови задължения и други мерки за финансово оздравяване, необходими за отстраняването на причините за евентуалната несъстоятелност, въз основа на споразумение за финансово оздравяване. Молба за образуване на производство за превантивно оздравяване може да се подава само от длъжник. Молбата за образуването на производство за превантивно оздравяване трябва да се съгласува с кредиторите, притежаващи дял от най-малко 30 % от всички финансови вземания срещу длъжника. Към молбата длъжникът трябва да приложи нотариално заверено копие на изявлението на кредиторите за съгласие с образуването на производство.

Уебстраници за публикуване на информация за производството по несъстоятелност

За всички производства по несъстоятелност трябва да се публикува следната информация на уебстраниците за общодостъпни публикации относно производството по несъстоятелност:

информация за индивидуално производство за задължително уреждане, производство по несъстоятелност, задължителна ликвидация, опростено задължително уреждане, превантивно оздравяване и несъстоятелност на наследство,

съдебни решения, постановени в рамките на производството (с някои изключения, предвидени от закона),

уведомления за образуването на производството, уведомления относно дати на изслушвания и други уведомления и покани за гласуване, които по закон се издават от съда,

протоколи на изслушванията и заседанията на комитета на кредиторите,

доклади на синдици и на неплатежоспособни длъжници в производството за задължително уреждане;

списъци с установени вземания,

документи, представени от страните в рамките на производството, и други съдебни документи, които трябва да се публикуват в съответствие със ZFPPIPP, както и

всички уведомления за публични търгове в рамките на производството по несъстоятелност и покани за представяне на оферти във връзка с осребряването на масата на несъстоятелността.

Уебстраниците за публикуване на информация относно производството по несъстоятелност се управляват от Агенцията на Република Словения за публични правни документи и свързани услуги (*Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve*; наричана по-долу: AJPES). Налице е неоспоримо законоустановено допускане, че страните в производството по несъстоятелност и всяко друго лице са запознати със съдебните решения, молбите на други страни в производството и други правни действия осем дни след публикуването им. Поради тази причина уебстраниците са **публични и безплатни**.

3 Кои активи се включват в масата на несъстоятелността? Как се третираат активите, които са придобити, или които се прехвърлят на длъжника след образуването на производството по несъстоятелност?

Производство за задължително уреждане

След образуването на **производство за задължително уреждане**, длъжникът трябва да запази своето имущество. Той може да продава само имущество, което не е необходимо за неговите стопански операции, когато продажбата на въпросното имущество е определена като мярка за финансово оздравяване в плана за финансово оздравяване. След образуването на производство за задължително уреждане, длъжникът може да взема заеми само със съгласието на съда и техният размер е ограничен до общата стойност на ликвидните активи, които са необходими за финансиране на редовните стопански операции и за покриване на разходите по производството за задължително уреждане.

Вземанията, които възникват във връзка с финансирането на редовните стопански операции на длъжника в рамките на производство за задължително уреждане и производство за превантивно оздравяване, се плащат в потенциално възможното последващо производство по несъстоятелност при общото разпределение на масата на несъстоятелността, преди да бъдат платени приоритетните вземания (а именно разходите по производството).

Производство по несъстоятелност

Масата на несъстоятелността на **длъжник, който е юридическо лице**, включва имуществото на длъжника в несъстоятелност към момента на образуване на производството, цялото имущество, което бъде получено в резултат на реализацията и управлението на масата на

несъстоятелността и на оспорването на правни действия на длъжника в несъстоятелност, както и имуществото, получено в резултат на продължаването на стопанските операции, когато неплатежоспособният длъжник продължава да осъществява стопански операции след образуването на производство по несъстоятелност в съответствие със ZFPPIPP. Масата на несъстоятелността включва също така имущество, получено чрез предявяването на искове срещу лично отговорни акционери на длъжника в несъстоятелност, освен за активи, които са от непосредствена нужда за покриване на потребностите от първа необходимост.

Масата на несъстоятелността на **длъжник в производство по персонална несъстоятелност** включва цялото имущество, което длъжникът в несъстоятелност получи през установителния период, до освобождаването от задължения или до приключването на производството по несъстоятелност. В производствата по персонална несъстоятелност следните са изключени от масата на несъстоятелността:

- вещи (вещи за лична употреба (облекло, обувки и т.н.), предмети за бита (мебели, хладилник, готварска печка, пералня и т.н.), които непосредствено са необходими на длъжника и членовете на домакинството на длъжника, вещи, които непосредствено са необходими за извършване на работата на длъжника, награди и признания, сватбен пръстен, лични писма, ръкописни материали и други лични документи (картини и снимки на членове на семейството и т.н.), както и

- вземания (вземания по законна издръжка, вземания от обезщетения за телесна повреда в съответствие със застраховка „Злополука“, вземания от финансово социално подпомагане и т.н.).

Освен това масата на несъстоятелността в производство по персонална несъстоятелност не включва доходите на длъжника, които са необходими за осигуряване на минималния социален доход (длъжникът запазва най-малко 76 % от минималната работна заплата, а когато длъжникът издържа член на семейството или друго лице, което длъжникът трябва да издържа по закон, сумата, предвидена на издържаното лице). В производството по персонална несъстоятелност на длъжника се гарантира същият минимален социален доход, който би получавал в случай на индивидуален иск.

4 Какви правомощия имат съответно длъжникът и синдикът?

Компетентност и задачи на съда

Окръжният съд е компетентен да разглежда производства по несъстоятелност. Производството по несъстоятелност се води от един съдия. Висшият съд на Люблина (*Višje sodišče v Ljubljani*) е териториално компетентен да разглежда жалби по всички производства по несъстоятелност.

Назначаване на синдик и неговите правомощия

В рамките на производството по несъстоятелност синдикът има правомощията и изпълнява задълженията, предвидени по закон, за да бъдат опазени интересите на кредиторите. Синдик се назначава в производства за задължително уреждане и в производства по несъстоятелност.

Синдикът се назначава от съда с решението за образуване на производство по несъстоятелност. В производството за задължително уреждане срещу големи, средни или малки дружества съдът назначава синдик със специално решение в деня след получаването на молба за образуване на производство.

В рамките на **производство за задължително уреждане** синдикът осъществява надзор върху стопанските операции на длъжника. За тази цел неплатежоспособният длъжник трябва да представи цялата информация, която е необходима за осъществяването на надзора, и да осигури възможност за преглед на неговите търговски записи и документация. При такова производство правоспособността на длъжника е ограничена. След като производството бъде образувано, длъжникът може да осъществява само редовни (текущи) стопански операции, свързани с неговата дейност и с уреждането на неговите задължения, отнасящи се до тези стопански операции. След като производството бъде образувано, длъжникът може да се разпорежда със своето имущество само доколкото това е необходимо за осъществяване на редовните стопански операции и не може да взема заеми или кредити, да предоставя гаранции или обезпечения, да сключва договор или да изпълнява някакво друго действие, което би довело до неравнопоставено третиране на кредиторите или би възпрепятствало осъществяването на финансовото оздравяване. След като бъде образувано производство за задължително уреждане, освен по редовни договори длъжникът може, въз основа на съгласието на съда, да продава имущество, което не е нужно за осъществяване на неговата стопанска дейност, ако продажбата на имуществото е предвидена като мярка за финансово оздравяване в плана за финансово оздравяване. Длъжникът може да взема заеми или кредити, но размерът им е ограничен до общата стойност на ликвидните активи, които са необходими за финансиране на редовните стопански операции и за покриване на разходите по производството за задължително уреждане. Съдът решава дали да даде своето съгласие въз основа на становището на синдика или на комитета на кредиторите.

След като бъде образувано **производство по несъстоятелност на правен субект**, правомощията на представители на длъжника, прокуриста и други лица, упълномощени да представляват длъжника, както и правомощията на ръководството да управлява стопанската дейност на длъжника, се прекратяват. Синдикът получава правомощията да управлява стопанската дейност на неплатежоспособния длъжник по време на производството по несъстоятелност в съответствие с нуждите на производството, както и да представлява длъжника в:

- процесуални и други правни действия, свързани с установяването на вземания и с правата на отделяне и изключване, процесуални и други правни действия за оспорване на правни действия на неплатежоспособния длъжник,

- правни договори и други действия, които се изискват за реализацията на масата на несъстоятелността, упражняване на отказ от права и на други права, придобити от неплатежоспособния длъжник като правна последица от образуването на производството по несъстоятелност, както и

- други правни сделки, които неплатежоспособният длъжник може да осъществява по закон.

След като бъде образувано **производство по персонална несъстоятелност**, правоспособността на длъжника в несъстоятелност се ограничава чрез следните мерки:

1. длъжникът няма право да сключва договори или да изпълнява други правни сделки или действия, по които се налага разпореждане с имущество, включено в масата на несъстоятелността; както и

2. без съгласието на съда длъжникът не може:

- да взема заеми или кредит или да предоставя гаранции,
- да открива банкова сметка или друга парична сметка, или
- да се отказва от наследство или други права на собственост.

Правна сделка или друго правно действие на длъжник в несъстоятелност, която/което противоречи на тези разпоредби, не поражда правно действие освен когато другата договаряща страна не е знаела и не е можело да знае, че срещу длъжника е образувано производство по персонална несъстоятелност, когато е сключила правната сделка или е извършила правното действие, чийто предмет е включвал разпореждане с имуществото на длъжника, включено в масата на несъстоятелността. По правило се счита, че другата договаряща страна е знаела за образуването на производство по персонална несъстоятелност срещу длъжника и доказателства за обратното не се допускат, когато сключването на договор или друга правна сделка е станало повече от осем дни след публикуването на уведомлението за образуване на производство по несъстоятелност на публичните уебсайтове за публикуване на информация за производства по несъстоятелност.

В рамките на **производство за превантивно оздравяване** синдик не се назначава. В рамките на такова производство правоспособността на длъжника не се ограничава. Синдик не се назначава така също в **производство за опростено задължително уреждане**.

Лиценз за осъществяване на дейност като синдик

Длъжностните задължения на синдик може да изпълнява само лице, което притежава валиден лиценз, издаден от министъра на правосъдието, за осъществяване на функциите на синдик в производствата по несъстоятелност и задължителна ликвидация.

Лицензът за осъществяване на дейност като синдик се издава от министъра на правосъдието. Синдикът трябва да отговаря на следните условия:

да е гражданин на Република Словения или на държава — членка на ЕС, държава — членка на ЕИП, или държава — членка на ОИСР, и да владее словенски език на работно ниво,

да е правоспособен и в добро общо здраве,

да има висше образование поне от първи цикъл или съпоставимо образование, придобито в чужбина, което е било приравнено, признато или оценено в съответствие със Закона за оценяване и признаване на образование, или да притежава лиценз за изпълнение на задълженията на одитор или на лицензиран одитор,

да има най-малко три години трудов стаж по специалността,

да има застрахователна полица, покриваща неговата или нейната отговорност за вреди на стойност най-малко 500 000 EUR годишно,

да е издържал успешно изпит за придобиване на квалификация за осъществяване на дейност като синдик,

да заслужава обществено доверие за работа като като синдик,

да е представил декларация пред министъра на правосъдието, че той/тя ще изпълнява своите задължения на синдик съзнателно и отговорно и че ще работи за експедитивното приключване на производството при възможно най-благоприятните условия за погасяване на дълговете към кредиторите във всяко производство по несъстоятелност, в което той/тя бъде назначен/а.

5 При какви условия може да се приложи прихващане?

Прихващане на вземания при образуване на производство за задължително уреждане

Когато при образуването на **производство за задължително уреждане** кредитор е предявил вземане срещу неплатежоспособен длъжник и е налице насрещно вземане на неплатежоспособния длъжник срещу въпросния кредитор, тогава вземанията се считат за прихванати към момента на образуване на производство за задължително уреждане. Това правило е приложимо така също при непарични вземания и вземания, които не са изискуеми към момента на образуване на производството за задължително уреждане. Образуването на производство за задължително уреждане не поражда действие по отношение на обезпечени и приоритетни вземания и права на изключване. В рамките на производствата по несъстоятелност на големи, средни или малки дружества обезпечените вземания може да са обект на финансово оздравяване.

Прихващане на вземания при образуването на производствата по несъстоятелност

Когато при образуването на **производство по несъстоятелност** кредитор е предявил вземане срещу длъжник в несъстоятелност и е налице насрещно вземане на длъжника срещу въпросния кредитор, тогава към момента на образуването на производството по несъстоятелност вземанията се считат за прихванати. Това правило е приложимо така също при непарични вземания и вземания, които не са изискуеми към момента на образуване на производството по несъстоятелност. Кредиторот не предявява своето вземане към длъжника в несъстоятелност в рамките на производството по несъстоятелност, но трябва да уведоми синдика за прихващането в срок до три месеца, след като бъде публикувано уведомлението за образуване на производството по несъстоятелност. Когато кредиторот не уведоми синдика за прихващането, кредиторот носи отговорност спрямо длъжника в несъстоятелност за разходите и други загуби, които длъжникът в несъстоятелност претърпи вследствие на пропускателна от страна на кредитора. Когато вземането на кредитора от длъжника в несъстоятелност е условно, тогава прихващане се извършва, ако кредиторот поиска прихващане и съдът даде своето съгласие за прихващането.

Вземане от кредитор на масата на несъстоятелността, което е възникнало преди образуването на производство по несъстоятелност или което е придобито от нов кредитор преди образуването на производството по несъстоятелност въз основа на цесия от предишен кредитор, не може да се прихваща с насрещно вземане на длъжника в несъстоятелност срещу новия кредитор, ако въпросното вземане е възникнало преди образуването на производство по несъстоятелност.

Вземане срещу кредитор на масата на несъстоятелността, което е възникнало преди образуването на производството по несъстоятелност, не може да се прихваща с насрещно вземане на длъжника в несъстоятелност срещу кредитора, ако въпросното вземане е възникнало след образуването на производството по несъстоятелност.

6 Какво въздействие оказва производството по несъстоятелност върху текущите договори, по които длъжникът е страна?

Нарежданията за изпълнението на правна сделка или друго правно действие по отношение на длъжника се спират, ако длъжникът ги е издал преди образуването на производството по несъстоятелност. След образуването на производството по несъстоятелност доставчик на платажни услуги не може да извършва каквито и да било плащания от паричните активи на неплатежоспособния длъжник по решение за принудително изпълнение или задължително възстановяване. Прекратява се действието на офертите, направени от длъжника в несъстоятелност преди образуването на производството по несъстоятелност, освен ако получателят е приел офертата преди образуването на производството по несъстоятелност.

Синдикът може да прекратява договори за наем в резултат на образуването на производство по несъстоятелност, когато тези договори са сключени от длъжника в несъстоятелност преди образуването на производството по несъстоятелност, като отправи едномесечно предизвестие, независимо от общите законови разпоредби и условията на договора. Когато длъжникът в несъстоятелност се възползва от правото си на прекратяване, периодът на предизвестие започва да тече, считано от последния ден на месеца, през който другата страна по договора е получила изявлението на длъжника в несъстоятелност за прекратяването, и изтича в последния ден на следващия месец. Другата страна по договора има право на обезщетение от длъжника в несъстоятелност за вредите, които е претърпяла вследствие на упражняването на правото на прекратяване в нарушение на общите разпоредби. Вземането, свързано с обезщетението за вреди, трябва да бъде предявено в рамките на производството по несъстоятелност и се изплаща от масата на несъстоятелността, подлежаща на разпределяне в съответствие със Закона за изплащане на вземанията на кредитори.

Образуването на производството по несъстоятелност не поражда последици върху споразумение за сетълмент или по финансов договор с правно действие, по отношение на които се прилагат разпоредбите, предвидени в споразумението за сетълмент. Когато, след като бъдат уредени взаимните права и задължения в съответствие с предвидените в споразумението за сетълмент разпоредби, възникне нетно парично вземане на друга страна по договора срещу длъжника в несъстоятелност, тогава другата страна по договора трябва да предяви вземането в рамките на производството по несъстоятелност и вземането се изплаща от масата на несъстоятелността, подлежаща на разпределяне в съответствие с разпоредбите на Закона за изплащане на вземанията на кредитори.

7 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху предявени иски в индивидуални кредитори (с изключение на висящи дела)?

Недопустимост на изпълнителни действия и мерки за налагане на запор/възбрана

След като бъде **образувано производство по несъстоятелност** на неплатежоспособен длъжник, обикновено по закон не се допуска издаването на решение за изпълнително производство или мерки за налагане на запор/възбрана, освен ако в закона е предвидено друго.

След като бъде **образувано производство за превантивно оздравяване** на длъжник, не се допуска издаването на решение за изпълнително производство или мерки за налагане на запор/възбрана спрямо финансово вземане, което е предмет на превантивно оздравяване.

Спиране на образувано изпълнително производство или мерки за налагане на запор/възбрана

Изпълнителното производство или мерките за налагане на запор/възбрана, инициирани срещу неплатежоспособен длъжник **преди образуването на производството за задължително уреждане**, се спират, когато производството за задължително уреждане бъде образувано, и може да бъдат възобновени само по решение на съда, водещ производството за задължително уреждане, което по закон се определя като основа за възобновяване на изпълнителното производство или мерките за налагане на запор/възбрана.

Образуването на производство по несъстоятелност поражда следните правни последици по отношение на изпълнително производство или мерките за налагане на запор/възбрана, инициирани срещу неплатежоспособен длъжник преди образуването на производство по несъстоятелност: когато в рамките на изпълнително производство или мерки за налагане на запор/възбрана по движимо или недвижимо имущество кредиторът все още не е получил правото на отделяне преди образуването на производството по несъстоятелност, изпълнителното производство или мерките за налагане на запор/възбрана се спират при образуването на производството по несъстоятелност, когато в рамките на изпълнително производство или мерки за налагане на възбрана върху движимо или недвижимо имущество кредиторът е получил право на отделяне преди образуването на производство по несъстоятелност и ако продажбата на имуществото, което е обект на правото на отделяне, все още не е осъществена преди образуването на производството по несъстоятелност, изпълнителното производство или мерките за налагане на възбрана се спират при образуването на производството по несъстоятелност, когато в рамките на изпълнително производство кредитор получи право на отделяне преди образуването на производството по несъстоятелност и ако преди образуването на производството по несъстоятелност продажбата на имуществото, което е обект на правото на отделяне, вече е била осъществена в рамките на изпълнително производство, образуването на производство по несъстоятелност не поражда последици върху изпълнителното производство, и

обезпечително производство чрез временна или обезпечителна мярка се прекратява при образуването на производство по несъстоятелност и всички действия, които са извършени в рамките на това производство, се отменят.

Изпълнително производство или мерки за налагане на запор/възбрана, инициирани срещу длъжника преди **образуването на производство за превантивно оздравяване**, с цел изпълнение или обезпечение на финансово вземане, което е обект на превантивното оздравяване, се спират при образуването на производството за превантивно оздравяване. Съдът, в който се води изпълнителното производство, по молба на длъжника постановява спиране на изпълнителното производство или мерките за налагане на запор/възбрана.

Принцип на консолидиране в производството по несъстоятелност

Кредитор има право да предяви своето вземане за изпълнение на задължение, възникнало въз основа на отношението с длъжника в несъстоятелност преди образуването на производство по несъстоятелност, единствено в производство по несъстоятелност на въпросния длъжник и в съответствие с разпоредбите за производството (разпоредби за предявяване и установяване на вземания, указания за съдебни процеси (завеждане на дело) по отношение на оспорени вземания и т.н.)

8 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху продължаването на висящи дела към момента на образуване на производството по несъстоятелност?

Когато кредитор е завел дело за установяване на вземане преди образуването на производството по несъстоятелност, съдебното дело се спира въз основа на разпоредбите на Гражданския процесуален закон (*Zakon o pravdnem postopku*). Кредитор, който е завел дело преди образуването на производството по несъстоятелност, трябва да предяви своето вземане в рамките на производството по несъстоятелност.

В деня на публикуване на решението за установяване на вземания се прекратяват основанията, на които е спряно делото вследствие на производството по несъстоятелност. Ако вземането на кредитора бъде признато, неговият законен интерес да води делото за това вземане се погасява и делото се прекратява. На кредитора се плаща равен съразмерен дял спрямо останалите кредитори, чиито необезпечени обикновени вземания са признати в рамките на производството по несъстоятелност.

Ако вземането на кредитора е оспорено в рамките на производството по несъстоятелност от синдика, кредиторът трябва да подаде молба за възобновяване на спряното дело в срок до един месец след публикуването на решението за установяване на вземанията. В такъв случай в рамките на делото кредиторът трябва да се опита единствено да установи съществуването на вземането. Ако вземането на кредитор бъде оспорено от друг кредитор, кредиторът трябва да разшири своето дело, като включи и кредитора, който оспорва вземането, като нов ответник, в срок до един месец след публикуването на решението за установяване на вземането. Когато вземането му е установено в рамките на делото, на кредитора се плаща равен съразмерен дял спрямо останалите кредитори, чиито необезпечени обикновени вземания са признати в рамките на производството по несъстоятелност.

9 Кои са основните характеристики на участието на кредиторите в производството по несъстоятелност?

В рамките на основното производство по несъстоятелност процесуалните действия може да се извършват от всеки участващ в производството кредитор, който иска да бъдат установени вземанията му от неплатежоспособния длъжник. Като общо правило в рамките на производството по несъстоятелност всеки кредитор (в качеството си на страна) има право да обжалва всяко решение на съда, освен когато по закон жалба срещу дадено решение може да се подава само от определени страни. Жалбата трябва да бъде подадена в срок до 15 дни. 15-дневният период за лицата, на които трябва да бъде връчено решението в съответствие със ZFPPIPP, започва да тече от деня на връчване на решението; за останалите лица 15-дневният период започва да тече от деня, в който е публикувано решението.

В рамките на производството по несъстоятелност кредиторът може също така да извършва процесуални действия чрез комитета на кредиторите, който в качеството си на орган на кредиторите има право от името на всички кредитори, които са страни в производството, да извършва определените по закон процесуални действия. Комитет на кредиторите се създава в рамките на производство за задължително уреждане; при производство по несъстоятелност такъв се създава само ако кредиторите поискат това.

Производство за задължително уреждане

Комитет на кредиторите

В производство за задължително уреждане съдът създава комитет на кредиторите, който, с цел да упражнява предоставените му права и правомощия, има право да проверява търговските книги на длъжника (т.е. да проверява операциите и финансовото състояние на длъжника), за да защитава интереса на кредиторите и да прави предложения и да дава становища, които са необходими за защита на кредиторите в рамките на

производството. С оглед на финансовото оздравяване на неплатежоспособен длъжник в рамките на производство за задължително уреждане комитетът на кредиторите може да приеме решение при определени законодателни условия за увеличаване на акционерния капитал чрез вливане на парични средства или непарични вноски, които се включват във вземанията на кредиторите срещу неплатежоспособния длъжник. Със законодателните изменения от края на 2013 г., направени за улесняване на ефективното финансово оздравяване на големи и средни дружества, бяха въведени специални правила по задължителното уреждане на такива дружества, с които позициите на кредиторите значително са засилени. Правилата за тези производства са приложими така също за малки дружества съгласно законодателното изменение от 2016 г. За правилното изпълнение на задълженията на синдика в рамките на производството за задължително уреждане са нужни богат опит и квалификация и по тази причина, когато се назначава синдик, не се прилага правилото за назначаване според автоматичния последователен ред за назначаване, а вместо това съдът избира синдика по своя преценка. Когато самите кредитори предлагат да се образува производство за задължително уреждане на неплатежоспособен длъжник в съответствие с новата законова разпоредба, съдът назначава синдика, предложен от ищците. Според новата система комитетът на кредиторите може да назначи също така представител на кредиторите. Това позволява на комитета на кредиторите по-ефективно да следи стопанската дейност на дружеството длъжник и управленските процеси при прилагането на мерки за финансово оздравяване, които са в неговите правомощия (например мерки за реорганизиране на дейността с оглед на оптимизирането на стопанските разходи или за повишаване на ефективността на предприятието). Правомощията на комитета на кредиторите бяха допълнително разширени, като беше включена възможността комитетът на кредиторите да изменя плана за финансово оздравяване.

Средства за правна защита на отделен кредитор в производство за задължително уреждане

Всеки кредитор или синдик може да представи възражение срещу провеждането на производство за задължително уреждане: когато длъжникът не е неплатежоспособен и може да изплати всички свои задължения изцяло и навреме, когато неплатежоспособен длъжник може да изпълни своите задължения в по-голям дял или в по-кратък срок, отколкото се предлага в предложението за задължително уреждане,

когато е малка вероятността осъществяването на плана за финансово оздравяване да позволи на длъжника да възстанови неговата платежоспособност в краткосрочен или в дългосрочен план,

когато е малка вероятността кредиторите, като потвърдят предложеното от длъжника задължително уреждане, да получат по-благоприятни условия за плащане на своите вземания, отколкото ако е било образувано производство по несъстоятелност, или

когато неплатежоспособният длъжник действа в противоречие с разпоредбите, ограничаващи неговата стопанска дейност по време на производството за задължително уреждане, или се забави с повече от 15 дни при плащането на минималния размер на работните заплати на неговите служители или при плащането на данъци и вноски, които длъжникът трябва да изчисли и заплати едновременно с плащането на работните заплати на служителите.

Всеки кредитор, който е засегнат от утвърдено задължително уреждане, може да поиска от съда да отмени утвърденото задължително уреждане, когато неплатежоспособният длъжник може да изплати изцяло вземанията на кредитора. Делото за установяване на унищожаемо вземане трябва да бъде заведено в срок до шест месеца след изтичането на срока за плащане на вземането, предвиден в утвърденото задължително уреждане.

Всеки кредитор, който е засегнат от утвърдено задължително уреждане, може да поиска от съда да отмени утвърденото задължително уреждане, ако е осигурено чрез измама. Делото за установяване на унищожаемо вземане трябва да бъде заведено в срок до две години, след като решението за утвърждаване на задължителното уреждане стане окончателно.

Производство по несъстоятелност

Комитет на кредиторите

В производства по несъстоятелност комитетът на кредиторите има право да проверява цялата документация, която се съхранява от синдика в рамките на производството по несъстоятелност, и да проверява книгите, която синдикът трябва да води по отношение на производството. В рамките на производството по несъстоятелност комитетът на кредиторите може да предостави своето:

становище относно завършването на необходимите стопански операции на длъжника в несъстоятелност,

съгласие за продължаване на стопанските операции на длъжника в несъстоятелност,

становище относно предложението от синдика план за протичането на производството по несъстоятелност,

становище относно решението за продажба на имущество,

съгласие, когато началната или минималната цена е под половината от стойността на имуществото, определена на база на ликвидационната стойност,

становище относно направената от синдика оценка на разходите за производството по несъстоятелност и тяхното изменение, както и становище относно приключването на производството по несъстоятелност.

В рамките на **производство за опростено задължително уреждане** и **производство за превантивно оздравяване** комитет на кредиторите не се създава.

10 По какъв начин синдикът може да използва или да се разпорежда с активи от масата на несъстоятелността?

В рамките на производство по несъстоятелност синдикът е законният представител на длъжника в несъстоятелност и в това си качество има право да управлява масата на несъстоятелността и да я реализира.

Синдикът в производството по несъстоятелност **управлява масата на несъстоятелността**, по-специално като отдава под наем имуществото на длъжника в несъстоятелност и увеличава паричната стойност на активите на длъжника в несъстоятелност. Синдикът може да сключва също така съдебни и извънсъдебни споразумения за уреждане, за което се нуждае от становището на комитета на кредиторите и съгласието на съда. След като бъде образувано производството по несъстоятелност, имуществото на длъжника в несъстоятелност може да се отдава под наем, само ако по този начин не се забавя продажбата на имуществото. Договор за наем може да бъде сключен само за определен срок и за не повече от една година. Със съгласието на съда, синдикът може да предостави на наемателя право на приоритетно изкупуване на имуществото, което е предмет на наема.

Синдикът инвестира паричните активи на длъжника в несъстоятелност в съответствие със законовите разпоредби. Парични активи може да се инвестират само в дългови ценни книжа, издавани от Република Словения или друга държава — членка на ЕС, Европейската централна банка, Банката на Словения или централна банка на друга държава — членка на ЕС, или в дългови ценни книжа (с изключение на подчинени ценни книжа), издадени от банка със седалище в Република Словения или кредитна институция със седалище в друга държава — членка на ЕС. Банкови парични депозити може да се правят само в банка със седалище в Република Словения или в кредитна институция със седалище в друга държава — членка на ЕС.

В рамките на **реализацията** синдикът може да продава имуществото на длъжника в несъстоятелност, да предявява неговите вземания и да извършва всякакви други правни действия за упражняване на неговите права на собственост. Договор за продажба на имущество на длъжника в несъстоятелност може да бъде сключен чрез публичен търг или обвързваща покана за представяне на оферти. Само по изключение договор може

да се сключва чрез директни преговори с купувача. Продажбата започва с (първо) решение на съда за продажба. Съдът издава решението за продажба по молба на синдика и въз основа на становище на комитетa на кредиторите. Когато се продава имущество, върху което отделен кредитор има право на приоритетно погасяване (учреден залог), тогава е необходимо така също становището на въпросния отделен кредитор. В решението, в което съдът за пръв път постановява продажба на конкретно имущество, съдът се произнася също така относно:

1. начина на продажба;
2. началната цена на публичния търг или минималната цена при обвързваща покана за представяне на оферти; както и
3. сумата на депозита.

Когато публичният търг или поканата за представяне на оферти за продажбата на конкретно имущество въз основа на първото решение за продажба не е успешно, тогава в следващо решение за продажба съдът може:

1. или:

- да реши отново, че продажбата трябва да се осъществи чрез публичен търг или обвързваща покана за представяне на оферти, както и
- да определи по-ниска начална или минимална цена, отколкото в първото решение; или

2. да реши да отправи необвързваща покана за представяне на оферти за продажба въз основа на директни преговори.

Съдът определя минималната цена в производство за приемане на обвързващи оферти въз основа на определената стойност на имуществото. В първото решение за продажба минималната цена не може да бъде по-ниска от половината от стойността на имуществото, определена въз основа на неговата ликвидационна стойност. В следващото решение за продажба съдът може да определи начална или минимална цена, която е под половината от стойността на имуществото, определена въз основа на неговата ликвидационна стойност, когато комитетът на кредиторите или отделеният кредитор даде съгласието си.

11 Как трябва да се предявят вземанията към масата на несъстоятелността на длъжника и как се третира вземания, които са възникнали след образуването на производството по несъстоятелност?

В рамките на производство по несъстоятелност кредиторите трябва да предявяват пред длъжника в несъстоятелност своите вземания, възникнали преди образуването на производството по несъстоятелност, освен онези, които не е необходимо да се предявяват по закон. Кредитор, който носи отговорност за задължение на длъжника в несъстоятелност като солидарно отговорен съдължник, гарант или залогодателят, в рамките на производството по несъстоятелност трябва да предяви потенциалното си обратно вземане, което преди образуването на производството по несъстоятелност все още не е било възникнало, при отлагателното условие, че кредиторът би придобил обратното вземане от длъжника в несъстоятелност, ако изплащането на вземането се извърши след образуването на производството по несъстоятелност. Когато други солидарно отговорни съдължници или гарантите също са отговорни за изпълнение на вземането на кредитора, в допълнение към длъжника в несъстоятелност, тогава кредиторът може да предяви вземането и да се опита да осигури установяването му в пълен размер в рамките на производството по несъстоятелност, до пълното му изплащане при отменително условие, осъществявано, когато вземането на кредитора бъде платено от друг солидарно отговорен съдължник или гарант. Когато кредиторът пропусне крайния срок за предявяване, неговото вземане срещу длъжника в несъстоятелност се погасява и съдът отхвърля забавеното предявяване на вземане.

В рамките на производството по несъстоятелност **не е необходимо да се предявяват приоритетни вземания** за плащането на работни заплати и обезщетения на служителите, чийто труд става ненужен вследствие на образуването на производството по несъстоятелност, за периода от образуването на производството по несъстоятелност до края на периода на предизвестие, както и обезщетения за работници, чиито трудови договори са прекратени от синдика, защото трудът им е станал ненужен вследствие на образуването на производството по несъстоятелност или по време на това производство. Някои вземания, свързани с изчисляването и плащането на данъци, също не се предявяват.

Когато дадено **вземане е обезпечено с право на отделяне**, кредиторът трябва да предяви това обезпечено вземане в производството по несъстоятелност, като предяви така също правото на отделяне. Ако, според ситуацията при образуването на производството по несъстоятелност, е вписано право на собственост на длъжника в несъстоятелност върху недвижим имот и това право на собственост е ограничено с регистрирана ипотека или ипотека до максимална сума, която е била учредена преди образуването на производството по несъстоятелност, тогава се счита, че ипотека или ипотека до максимална сума и вземането по нея са вписани в производството по несъстоятелност навреме.

Кредиторите трябва да предявят своите **права на изключване**, възникнали преди образуването на производството по несъстоятелност, в срок до три месеца след публикуването на уведомлението за образуване на производството по несъстоятелност. Когато кредитор пропусне крайния срок за предявяване на права на изключване, правото на изключване не се прекратява. Ако синдикът продаде имуществото, което е обект на непредявено право на изключване, кредиторът, който е титуляр на това право, го губи, но може да поиска да му бъде платена паричната сума, получена от продажбата на въпросното имущество, намалена с разходите, направени във връзка с продажбата. Кредиторът, който е титуляр на правото на изключване, няма право да иска обезщетение за претърпени вреди. Кредиторът губи правото на изключване и правото на плащане на парична сума, ако не предяви това право до публикуването на плана за първото общо разпределение.

Задълженията на длъжника в несъстоятелност, възникнали след образуването на производството по несъстоятелност (с някои изключения), се считат за **разходи по производството**. Те се разделят на:

- текущи разходи (например работни заплати и други обезщетения за страните, които извършват услуги, необходими в производството по несъстоятелност, включително данъци и вноски, които трябва да бъдат изчислени и платени от длъжника заедно с въпросните плащания, разходи за синдика; разходи за електроенергия, вода, отопление, телефон и други разходи, свързани с използването на офиси за провеждане на производството по несъстоятелност, застрахователни премии за застраховане на имуществото в масата на несъстоятелността, разходи за публикации, правни разходи на длъжника в несъстоятелност за оспорване на вземания, разходи за счетоводни, административни и други услуги, необходими за целите на производството по несъстоятелност, и т.н.), както и

- извънредни разходи (плащане на вземания на кредитори, възникнали в хода на производството за задължително уреждане, изпълнение на задължения по взаимно нарушени двустранни договори, изпълнение на задължения за приключване на спешни правни сделки и за продължаване на стопанската дейност, разходи за оценяване на имущество и други действия, касаещи продажбата, и т.н.).

12 Какви са правилата, уреждащи предявяването, установяването и приемането на вземанията?

С предявяването на вземане, кредиторът получава правото да извършва процесуални действия в рамките на основното производство по несъстоятелност. Вземанията трябва да бъдат предявени в рамките на предвидения краен срок. Предявяват се само вземания, възникнали преди образуването на производството по несъстоятелност.

В рамките на производство за задължително уреждане предявяването и установяването на вземания се осъществява най-вече, за да се провери процесуалното право на кредитора да гласува по задължителното уреждане. Вземанията трябва да бъдат предявени в срок до 30 дни след деня, в който е публикувано уведомлението за образуване на производството на уебсайтовете на Агенцията на Република Словения за публични правни документи и свързани услуги (AJPES). Ако кредиторът не предяви вземането или го предяви със забавяне, той не губи самото вземане, но губи своето право на глас.

В рамките на **производство по несъстоятелност** предявяването и установяването на вземания е основата, според която се извършва разпределянето на масата на несъстоятелността. В такива производства кредиторът трябва да предяви своите вземания в срок до три месеца от датата, на която е публикувано уведомлението за образуването на производството на уебстраниците на AJPES.

Що се отнася до **персонална несъстоятелност**, кредиторът не губи вземането, ако го е предявил след крайния срок, но синдикът го включва в списъка на допълнителните вземания.

Кредитор, срещу когото е заведено дело за оспорване на правни действия на длъжника в несъстоятелност, трябва в срок до един месец след връчването на исковата молба да предяви своето вземане в рамките на производството по несъстоятелност като условно вземане, което ще възникне, ако искът бъде приет с окончателно решение. Кредиторът трябва да предяви своето вземане за обезщетение за претърпени вреди вследствие на прекратяването от синдика на договор за наем или двустранно неизпълнен договор в срок до един месец, след като получи изявление от длъжника в несъстоятелност за упражняване на неговите права на прекратяване или оттегляне.

Параметри на вземането

При предявяването на вземане в рамките на производство по несъстоятелност се предоставя следната информация:

1. сума, която предстои да бъде призната като вземане в рамките на производството; както и
2. описание на фактите, на които се основава допустимостта на вземането, и доказателства за тях, включително приложена документация.

При предявяването на вземане в рамките на производство по несъстоятелност трябва да се посочи също така информация за банковата сметка, по която следва да се извърши плащането на вземането. Когато кредиторът е завел дело или друго производство преди образуването на производство по несъстоятелност, трябва да се даде информация също така относно съда и другия компетентен орган, пред който се води производството, и да се посочи референтният номер на делото.

Искането за установяване на вземане трябва да съдържа:

1. сумата на главницата на вземането;
2. когато кредиторът в производството по несъстоятелност иска да му бъде платена лихва в допълнение към главницата: размера на всяка капитализирана лихва, изчислен за периода от настъпването на падежа до образуването на производството по несъстоятелност; в случай на приоритетни вземания на синдика: изчисления размер на капитализираната лихва;
3. когато кредиторът в производството по несъстоятелност иска освен главницата да му се платят разходите, направени по изпълнение на вземането по съдебен път или друго производство, образувано преди образуването на производството по несъстоятелност: сумата на тези разходи;
4. когато кредиторът иска да се установи, че вземането е приоритетно вземане: изрична молба вземането да се счита за приоритетно при разпределянето; както и
5. когато кредиторът иска да се установи, че вземането е условно вземане: специално описание на обстоятелствата, при възникване на които се счита, че е изпълнено отлагателното или отменителното условие, с което вземането е свързано.

В рамките на производство по несъстоятелност кредитор може да предяви няколко вземания с една молба.

Процедура по установяване на вземания

Процедурата по установяване на вземания включва три етапа:

1. Изявление на синдика за предявените вземания

Синдикът изготвя изявление за приетите или оспорени вземания, като съставя *основния списък на установените вземания (osnovni seznam preizkušenih terjatev)*. В този списък синдикът посочва за всяко вземане дали е прието или оспорено. Съдът публикува списъка на уебстраниците, използвани за публикации във връзка с производства по несъстоятелност. Кредиторите може да възразяват срещу всякакви грешки по предявени вземания в основния списък в срок до 15 дни след публикуването му, като представят *възражение срещу основния списък (ugovor proti osnovnem seznamu)*. Когато възражението на кредитора е основателно, синдикът трябва да издаде коригиран основен списък.

2. Изявление на кредитор относно вземания, предявени от други кредитори

Всеки кредитор, който е предявил навреме своето вземане в рамките на производството, може да оспори вземанията на други кредитори, като представи *възражение срещу вземане (ugovor o prerekanju terjatve)*. В рамките на производство за задължително уреждане кредиторът трябва да представи възражение, като оспори дадено вземане в срок до 15 дни, а в рамките на производство по несъстоятелност — в срок до един месец след публикуването на основния списък на установените вземания. В рамките на производство по персонална несъстоятелност и производство за задължително уреждане такова възражение може да се подаде също така от неплатежоспособния длъжник като страна в производството.

Синдикът вписва изявленията на кредиторите и на длъжника за оспорване на вземания в *допълнен списък на установени вземания (dopolnjeni seznam preizkušenih terjatev)*. Всички грешки, вследствие на които не е разгледано дадено подадено възражение, се предявяват като възражение срещу допълнения списък.

3. Решение на съда за установяване на вземания

Съдът се произнася по отношение на установяването на вземания с *определение за установяването на вземания (sklep o preizkusu terjatev)*. Въз основа на това определение синдикът изготвя *окончателен списък на установените вземания (končni seznam preizkušenih terjatev)*, който се публикува от съда заедно с *определението за установяването на вземания*.

В определението за установяването на вземания съдът се произнася по възраженията, установените и оспорените вземания и вземанията, които има вероятност да бъдат доказани, както и по отношение на това кой трябва да предприеме действия в рамките на отделно производство (т.е. иск) за установяване на неговото вземане. Искът се предявява в едномесечен срок.

13 Какви са правилата, уреждащи разпределянето на приходите? Как се образува редът на вземанията и на правата на кредиторите?

Масата на несъстоятелността е собствеността на длъжника в несъстоятелност, която се реализира, за да бъдат покрити разходите по производството и да бъдат платени вземанията на кредиторите. По закон се прави разлика между „маса на несъстоятелността“ и „специална маса на несъстоятелността“. Специалната маса на несъстоятелността представлява имущество, което е обект на право на отделяне или парични средства, получени при реализацията на това имущество. За цялото имущество, което е обект на право на отделяне е необходимо да се установи отделна маса на несъстоятелността и това имущество да се управлява отделно от имуществото, което е част от общата маса на несъстоятелността, и имуществото, включено в други специални маси на несъстоятелността.

Осребрената част от масата на несъстоятелността подлежи на разпределяне и е предназначена за плащане на вземанията на кредиторите. Общите активи, които подлежат на разпределяне, представляват паричните средства, получени при реализирането на общата маса на несъстоятелността, като се приспадат разходите за производството по несъстоятелност. Специалните активи, които подлежат на разпределяне, представляват паричните средства, получени при реализирането на специалната маса на несъстоятелността, като се приспадат разходите за тази реализация.

Що се отнася до приоритетното плащане в производство по несъстоятелност, вземанията на кредиторите, възникнали преди образуването на производството по несъстоятелност, се класифицират по следния начин:

обезпечени вземания, чието плащане е обезпечено с право на отделяне, което включва право на приоритетно плащане на вземането от конкретно имущество, както и

необезпечени вземания, измежду които първо се плащат приоритетните вземания, след това обикновените вземания, последвани от подчинените вземания и накрая корпоративните права.

Обезпечените вземания са вземания, чието плащане е обезпечено с право на отделяне. Право на отделяне е всяко право, което включва правото на приоритетно плащане на вземането от конкретно имущество. Най-честото право на отделяне е залог. В рамките на производство по несъстоятелност обезпечените вземания се плащат приоритетно от средствата, получени при продажбата на имуществото, което е било обект на правото на отделяне.

Необезпечените вземания са вземания, които не са обезпечени с право на отделяне. Тези вземания са подчинени спрямо погасяването на обезпечените вземания, що се отнася до плащане от реализацията на имуществото, което е било обект на правото на отделяне. Плащанията от останалото имущество се извършват по следния ред: 1) приоритетни вземания; 2) обикновени вземания; и 3) всички подчинени вземания.

Приоритетните вземания са онези (необезпечени) вземания, които по закон трябва да бъдат платени приоритетно, преди да бъдат платени обикновените (необезпечени) вземания (например работни заплати и обезщетения във връзка с работни заплати за последните шест месеца преди образуването на производството по несъстоятелност, обезщетения за прекратяване на трудовите договори на работниците, неплатени вноски и т.н.). Когато производство по несъстоятелност бъде образувано поради липса на успех в производство за задължително уреждане, вземанията, възникнали по време на производството за задължително уреждане, имат абсолютен приоритет и се плащат преди плащането на приоритетните вземания,

обикновените вземания са необезпечени вземания, които не са нито приоритетни, нито подчинени вземания,

подчинените вземания са необезпечени вземания, които се плащат едва след изплащането на всички необезпечени вземания срещу длъжника, въз основа на правоотношение между кредитора и длъжника, ако длъжникът изпадне в неплатежоспособност. При задължително уреждане подчинените вземания може да бъдат преобразувани в дялово участие. Ако не бъдат прехвърлени като непарична вноска, утвърденото задължително уреждане ги прекратява.

Корпоративните права (акции или дялове) не притежават характеристиките (правния характер) на облигационни права и дават право на акционерите или съдружниците на съразмерна част от останалата маса на несъстоятелността.

Преди да бъдат направени плащания към кредиторите, от масата на несъстоятелността (активи, които подлежат на разпределяне) се изважда сумата, необходима за плащане на разходите за производството по несъстоятелност. Кредиторите получават плащане в следния ред: отделените кредитори, чието вземане е обезпечено с право на отделяне (например ипотека), първи получават плащане от реализацията на имуществото, което е било обект на обезпечението (специални активи, които подлежат на разпределяне). Кредиторите с вземания по договори или други правни сделки, сключени от длъжника в несъстоятелност през периода от образуването на производството за задължително уреждане до образуването на производството по несъстоятелност, в съответствие с предвидените от закона разпоредби за ограничаване на стопанската дейност в рамките на производството за задължително уреждане, първи получават плащане от общите активи, подлежащи на разпределяне. След това получават плащане кредиторите с привилегирвани вземания (работници) и накрая са останалите кредитори — кредитори с необезпечени обикновени вземания и кредитори с подчинени вземания. Евентуален остатък от реализираното имущество се разпределя между акционерите.

14 Какви са условията за и действието на приключването на производството по несъстоятелност (по-специално при сключването на предпазен конкордат)?

Производство за задължително уреждане

Задължителното уреждане, одобрено с гласуване на кредиторите, трябва да бъде утвърдено така също от съда. В решение за утвърждаване на задължително уреждане съдът:

1. се произнася дали утвърждава задължителното уреждане или не;
2. определя параметрите на утвърденото уреждане, като посочва:
 - процента на плащане на вземанията на кредиторите,
 - крайните срокове за тяхното плащане, както и
 - лихвения процент върху вземанията на кредиторите за периода от образуването на производството за задължително уреждане до края на срока за тяхното плащане;
3. се произнася кои вземания са установени в рамките на производството за задължително уреждане; както и
4. нарежда на длъжника да заплати вземанията на кредиторите, установени в рамките на производството за задължително уреждане, съразмерно, в рамките на крайните срокове и с лихвите, определени в утвърденото задължително уреждане.

В рамките на производството се прилага правилото за абсолютен приоритет. Извършването на финансово оздравяване на стопанската дейност на длъжника в рамките на производството за задължително уреждане означава, че:

акционерите на длъжника може да задържат само онази част от акционерния капитал на длъжника, която съответства на остатъка от имуществото на длъжника, който биха получили, ако е било образувано производство по несъстоятелност срещу длъжника, на кредиторите трябва да се предоставят по-благоприятни условия за плащане на техните вземания, отколкото ако е било образувано производството по несъстоятелност срещу длъжника, като се вземе предвид редът на приоритетност и другите разпоредби за приоритет при плащането, обикновени и подчинени вземания и обезпечени вземания в производството по несъстоятелност, както и дейностите в стопанската дейност на длъжника или жизнеспособната част от тях се продължават.

Финансовото оздравяване се извършва от длъжника, който иска от кредиторите да се съгласят обикновените им вземания да бъдат намалени или плащането им да бъде отложено. Длъжникът трябва да предложи на всички кредитори равен процент на плащане на техните обикновени вземания, един и същ краен срок за тяхното плащане и еднакъв лихвен процент от образуването на производството за задължително уреждане до изтичането на крайния срок за тяхното плащане. Когато длъжникът е капиталово дружество, той може да поиска от кредиторите да изберат или: да се съгласят с намалението и отлагането на падежа на техните обикновени вземания, или вземанията да бъдат прехвърлени на длъжника като непарична вноска, вследствие на което ще се увеличи акционерния капитал на длъжника (*преобразуване на дълг в капитал*).

Задължителното уреждане не засяга приоритетните вземания или изключителните права. Подчинените права се прекратяват. В рамките на задължително уреждане обезпечените вземания може да се реструктурират само доброволно. В рамките на **производство за задължително уреждане, касаещо големи, средни или малки дружества**, обезпечените вземания може да се реструктурират чрез отлагане на падежа или намаляване на лихвения процент в смисъл, че решение на мнозинство от 75 % е приложимо също така за кредиторите с право на отделяне, които

не са гласували за задължителното уреждане. В рамките на тези производства изключването на жизнеспособна част от стопанската дейност на длъжника с цел създаването на друго дружество (*отделяне*) е възможно като мярка за оздравяване. Допуска се също така права на отделяне да се реструктурират в съвместно право на отделяне (изисква се мнозинство от 85 %).

Производство по несъстоятелност на юридическо лице

Производството по несъстоятелност се води с намерението да се реализира масата на несъстоятелността и да се плати на кредиторите. Като общо правило, договор за продажба на имущество на длъжника в несъстоятелност може да бъде сключен въз основа на публичен търг или обвързваща покана за представяне на оферти. Публичен търг може да се организира, като се повиши или намали началната цена. В рамките на производство по несъстоятелност предприятието или една от дейностите на дружеството може да бъде запазено/а, ако дружеството бъде продадено на публичен търг като стопанска единица или като се продадат неговите жизнеспособни части (*продажба на принципа на действащото предприятие*).

Преди да бъдат направени плащания към кредиторите, от масата на несъстоятелността се изважда сумата, която е необходима за плащането на разходите за производството по несъстоятелност. Кредиторите получават плащане в следния ред: отделените кредитори, чието вземане е отделено с право на отделяне (например ипотека), първи получават плащане от реализацията на имуществото, което е било обект на обезпечението; след това се плаща на кредиторите с вземания по договори или други правни сделки, сключени от длъжника в несъстоятелност през периода от образуването на производството за задължително уреждане до образуването на производството по несъстоятелност, в съответствие с предвидените от закона разпоредби за ограничаване на стопанската дейност в производство за задължително уреждане; след това се плаща на кредиторите с привилегирани вземания (работници), а после на останалите кредитори — кредитори с необезпечени обикновени вземания и кредитори с подчинени вземания. Евентуален остатък от реализираното имущество се разпределя между акционерите.

Персонална несъстоятелност

Също както при производствата по несъстоятелност на юридически лица, производствата по персонална несъстоятелност се водят с цел съразмерно и едновременно плащане на вземанията на всички кредитори. Следователно кредиторите получават плащане от имуществото на длъжника съразмерно и едновременно. Масата на несъстоятелността включва цялото имущество на свърхзадълженото лице при образуването на производството по несъстоятелност, освен ако е освободено от принудително изпълнение в съответствие с разпоредбите на Закона за изпълнение и обезпечение на вземания (*Zakon o izvršbi in zavarovanju*). Като се има предвид, че физическото лице — за разлика от юридическото лице — не прекратява своето съществуване с приключване на производството по несъстоятелност, вземанията на кредиторите, които не са били платени в производството по несъстоятелност, не се прекратяват. За разлика от вземанията на кредиторите в производство по несъстоятелност на правен субект, изпълнението на вземанията в производство по персонална несъстоятелност не приключва с приключването на производството по несъстоятелност. Решението за приключване на производството по персонална несъстоятелност, което включва списък на неплатени признати вземания, е средство, с помощта на което кредиторите, които не са получили плащане, могат да поискат принудително изпълнение на тези вземания.

За да бъде освободен от неговите задължения, на длъжника в несъстоятелност се дава възможност да подаде молба преди издаване на решението за приключване на производството по персонална несъстоятелност, с която да поиска освобождаване от неговите задължения, възникнали преди образуването на производството по персонална несъстоятелност, които няма да бъдат платени в рамките на това производство. Когато длъжникът в несъстоятелност подаде молба за освобождаване от задълженията и когато производството за освобождаване от задълженията след изтичане на установителния период завърши с успех за него, частта от неговите задължения, която в противен случай би била изпълнена въз основа на решението за приключване на производството по несъстоятелност, ще бъде отменена и съответно правото на кредиторите да предявят принудително изпълнение в съда ще се погаси.

Дори когато освобождаването от задълженията е благоприятно за длъжника, освобождаването не засяга следните видове задължения на длъжника:

1. приоритетни права на работниците;
2. вземания срещу длъжника в несъстоятелност, основани на законна издръжка, обезщетение за нанесени вреди, произтичащи от намаляването на основната дейност или намалена или изгубена работоспособност, както и обезщетение за изгубена издръжка поради смърт на лицето, което я е обезпечавало;
3. вземания за парични санкции или за възстановяване на парично преимущество, получено чрез престъпно деяние, постановено в рамките на наказателно производство;
4. вземания по условна присъда, която зависи от връщането на паричното преимущество, получено чрез престъпно деяние, или от обезщетение за вреди, нанесени чрез престъпното деяние;
5. вземания за глоби или възстановяване на парично преимущество, получено чрез дребно престъпление, постановено в рамките на производството за дребно престъпление;
6. вземания за възстановяване на неправомерно придобито имущество; както и
7. вземания за обезщетение за вреди, нанесени умишлено или поради груба небрежност.

15 Какви са правата на кредиторите след приключване на производството по несъстоятелност?

Производството за задължително уреждане приключва с окончателно решение на съда за утвърждаване на задължителното уреждане.

Всеки кредитор, чието вземане е засегнато от утвърденото задължително уреждане, може да поиска от съда да отмени утвърдено задължително уреждане, когато неплатежоспособният длъжник може да плати обикновените вземания на въпросните кредитори в голяма степен или изцяло.

Делото за установяване на унищожаемо вземане трябва да бъде заведено в срок до шест месеца след изтичането на срока за плащане на вземането, предвиден в утвърденото задължително уреждане.

Всеки кредитор, засегнат от утвърдено задължително уреждане, може да поиска от съда да отмени утвърденото задължително уреждане, ако то е осигурено чрез измама.

Делото за установяване на унищожаемо вземане трябва да бъде заведено в срок до две години, след като решението за утвърждаване на задължителното уреждане стане окончателно.

Съдът, който е постановил решението за утвърждаване на задължителното уреждане, е компетентен да се произнесе по делото.

В решението, с което съдът отменя утвърденото задължително уреждане, съдът може да нареди на длъжника да плати всяка неплатена част от вземания, която е била засегната от утвърденото задължително уреждане, в определен от съда срок, който не може да бъде по-дълъг от една година, след като решението стане окончателно.

Приключване на производство по несъстоятелност на юридическо лице

Производството по несъстоятелност на юридическо лице се приключва с решение за приключване на производството по несъстоятелност. Съдът издава това решение въз основа на окончателния доклад на синдика, който се изготвя, след като синдикът е извършил всички предвидени от

закона действия и въз основа на становището на комитета на кредиторите. Синдикът трябва да представи окончателния доклад на съда в срок до един месец след извършване на окончателното разпределение.

Когато, след като съдът е издал решението за приключване на производството по несъстоятелност, бъде намерено имущество, принадлежащо на длъжника в несъстоятелност, тогава може да бъде образувано производство по несъстоятелност на длъжника по отношение на по-късно намереното имущество, ако това бъде поискано от кредитор, който е имал право да изпълнява процесуални действия в рамките на производството по несъстоятелност на длъжника и чието право на участие не е било прекратено преди края на производството по несъстоятелност, или по искане на акционер на длъжника в несъстоятелност.

Приключване на персонална несъстоятелност

Персоналната несъстоятелност приключва с решение за приключване на производството по несъстоятелност.

Ако на длъжника в персонална несъстоятелност **е предоставено освобождаване от задължения**, всеки кредитор, чието вземане е засегнато от окончателното решение за освобождаване от задължения, може да поиска от съда да отмени освобождаването от задължения, което е било обект на решението, когато длъжникът си е осигурил издаването на решението за освобождаване от задължения, като е укрил или е представил невярна информация за своето имущество или чрез някаква друга измама. Делото трябва да бъде заведено в срок до три години, след като решението за освобождаване от задължения стане окончателно (член 411 от ZFPPIPP). Кредитори, които, след като решението за освобождаване от задължения е станало окончателно, установят наличието на имущество на длъжника, което длъжникът е притежавал преди да се предостави освобождаването от задължения (и е укрил), също може да предявят отмяна на освобождаването от задължения, като поискат да се образува производство по несъстоятелност по отношение на въпросното имущество. В такъв случай не е задължително делото за отмяна на освобождаването от задължения да бъде заведено в рамките на тригодишния срок.

16 Кой поема разходите и съдебните разходи в производството по несъстоятелност?

Всеки кредитор трябва да поеме своите собствени разходи за участие в **производството по несъстоятелност**.

В рамките на **производство за задължително уреждане, образувано по молба на длъжника**, разходите за производството и всички други разходи са за сметка на длъжника.

В рамките на **производство за задължително уреждане на големи, средни или малки дружества, образувано по молба на кредиторите**, първоначалните разходи за производството се плащат от ищеца в производството. В рамките на това производство ищецът покрива също така разходите за възнаграждението на синдика. Длъжникът, срещу когото е образувано производството, поема разходите, направени за следните плащания:

- по договори, сключени с квалифицирани правни и финансови консултанти във връзка с предоставянето на правни и финансови услуги, необходими за изготвянето на доклад относно финансовото състояние и операциите на длъжника, плана за финансово оздравяване и други документи, които трябва да бъдат представени заедно с предложението за задължително уреждане,
- по договор с одитор за одит на доклада за финансовото състояние и операциите на длъжника, както и
- по договор с лицензиран оценител за преглед на плана за финансово оздравяване.

В рамките на **производство по несъстоятелност** разходите за производството и разходите по време на производството се начисляват на масата на несъстоятелността преди да бъдат платени вземанията от активите, които подлежат на разпределяне. Когато кредитор подаде молба за образуването на производство по несъстоятелност, кредиторът трябва да направи депозит, за да бъдат покрити първоначалните разходи за производството по несъстоятелност, като си запазва правото да му бъде възстановено авансовото плащане в съответствие с разпоредбите за плащане на разходите за производство по несъстоятелност.

В рамките на **производство за превантивно оздравяване** длъжникът трябва да погаси своя съразмерен дял от разходите на кредиторите, които са участвали в производството, които разходи обикновено се покриват от длъжника в съответствие с общоустановената стопанска практика. Длъжникът и кредиторите се договарят за възстановяването на тези разходи в споразумението за финансово оздравяване.

17 Какви са правилата относно нищожността, унищожаемостта или относителната недействителност на правните актове, които са във вреда на кредиторите на несъстоятелността?

Условия за унищожаемост

Кредиторите и синдикът имат право да оспорват правни действия на длъжника. Иск или възражение се предявява срещу лицето, в чиято полза е извършено унищожаемото действие.

Всички правни действия може да се оспорват (включително пропуски), които водят до неравно или намалено плащане към кредиторите на несъстоятелността или до поставянето на конкретен кредитор в по-благоприятно положение (даване на предимство на кредитори, наречено **обективен елемент на унищожаемостта**). Когато подава възражение, ищецът трябва да докаже, че страната, в чиято полза е извършено унищожаемото действие, е знаела или е трябвало да знае за лошото финансово състояние на длъжника (**субективен елемент на унищожаемостта**). В закона са предвидени задължителни презумпции, при които се счита, че това условие е удовлетворено, и случаи, в които не е възможно да се оспорват правни действия. В закона подробно са определени също така съдържанието на молбата и начинът, по който се предявява унищожаемост.

Период, в рамките на който може да се извършват унищожаеми действия

Правните действия, които може да се оспорват в производство по несъстоятелност, са извършените през периода от последната година преди подаване на молбата за образуване на производството по несъстоятелност до образуването на производството по несъстоятелност. Неплатено правно действие (или правни действия с непропорционално ниска насрещна стойност) може да се оспорват, когато са извършени през периода, започващ 36 месеца преди подаването на молбата за образуване на производство по несъстоятелност и приключващ при образуването на производството по несъстоятелност. Искът за унищожаемост трябва да бъде подаден в срок до 12 месеца, след като решението за образуване на производството е станало окончателно.

Кои действия не може да се оспорват

Не е възможно да се оспорват правни действия, извършени от длъжника в несъстоятелност по време на производството за задължително уреждане в съответствие със законовите разпоредби, приложими по отношение на осъществяването на стопанската дейност на длъжника по време на производството; правни действия, извършени от длъжника в несъстоятелност, за да се разплати с кредитор съразмерно, в рамките на крайния срок и с лихвата, определени в утвърденото задължително уреждане; както и плащания на менителници и чекове, ако другата страна трябва да получи плащането, за да може длъжникът в несъстоятелност да не изгуби правото си на възстановяване срещу друго лице, което е задължено по менителницата или чека.

Не може да се оспорват така също правни действия, извършвани от длъжника за плащане на вземания на кредитор или за изпълнение на други задължения в съответствие с утвърдено споразумение за финансово оздравяване.

Специални аспекти на персоналната несъстоятелност

При персоналната несъстоятелност периодът на унищожаемост за неплатени правни действия и за правни действия, извършени от длъжника в несъстоятелност в полза на лице, с което длъжникът е в близки отношения, е пет години. Това правило включва договори с физически лица, с които длъжникът е в близки отношения, както и юридически лица, с които е свързан длъжникът в несъстоятелност или лице, което е в близки отношения с него. Това са юридически лица, в които длъжникът в несъстоятелност или лицата, с които длъжникът е в близки отношения, притежава/т самостоятелно или съвместно най-малко 25 % дял от записания капитал или притежава/т 25 % от правата на глас или правото да се назначават и освобождават лица, упълномощени да представляват юридическото лице, или тези лица са упълномощени да представляват юридическото лице или в полза на дружества, свързани с тях.

Последна актуализация: 23/05/2018

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.